श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय १६

ॐ श्रीपरमात्मने नमः

अथ षोडशोऽध्यायः

श्रीभगवानुवाच

अभयम् सत्त्वसंव्शुद्-धिर्-द,-ज्ञानयोग-व्-व्यवस्थितिहि ।
दानन् दमश्-च यज्ञश्-च-स्, स्वाध्यायस्-तप आर्जवम् ।। १६-१ ।।

अहिंव्सा सत्यम-क्-क्रोधस्,-त्यागश् शान्तिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्-व-लोलुप्-त्वम्, मार्दवम् ह्रीरचापलम् ।। १६-२ ।।

तेजहा क्षमा धृतिश् शौच,-म-द्-द्रोहो नातिमानिता ।
भवन्-ति सम्पदन् दैवी,-मभिजातस्-य भारत ।। १६-३ ।।

दम्भो दर्पोऽभिमानश्-च-क्, क्रोधह् पारुष्-यमेव च ।
अ-द्-ज्ञानम् चाभिजातस्-य, पार्थ सम्पदमासुरीम् ।। १६-४ ।।

दैवी सम्पद्-विमोक्षाय, निबन्-धायासुरी मता ।
मा शु-चस् सम्पदन् दैवी,-मभिजातोऽसि पाण्डव ।। १६-५ ।।

द्-वौ भूतसर्-गौ लोकेऽस्मिन्,-दैव आसुर एव च ।
दैवो विस्तरशह् प्रोक्त, आसुरम् पार्थ मे शृणु ।। १६-६ ।।

प्रवृत्तिम् च निवृत्तिम् च, जना न विदुरा-सुराहा ।
न शौ-चन् नापि चाचारो, न सत्यन् तेषु विद्-यते ।। १६-७ ।।

असत्य-म-प्-प्रतिष्-ठन् ते, जगदाहुरनीश्वरम् ।

अपरस्पर-सम्भूतङ्, किमन्-यत्-काम-हैतुकम् ।। १६-८ ।।

एतान् दृष्टिमवष्-टभ्य, नष्-टात्-मानोऽल्प-बुद्-धयहा ।
प्रभवन्-त्युग्-ग्र-कर्माणहा, क्षयाय जगतोऽहिताहा ।। १६-९ ।।

काममाश्रित्-य दुष्-पूरन्, दम्भमान-मदान्-विताहा ।
मोहाद्-गृहीत्-वा-सद्-ग्राहान्,-प्रवर्तन्-तेऽशुचिव्-व्रताहा ।। १६-१० ।।

चिन्ता-मपरि-मेयाम् चप्, प्रलयान्-ता-मुपाश्रिताहा ।
कामोपभोग-परमा, एतावदिति निश्-चिताहा ।। १६-११ ।।

आशापाश-शतैर्-बद्-धाह्, कामक्-क्रोध-परायणाहा ।
ईहन्-ते कामभोगार्थ,-मन्-याये-नार्थ-संचयान् ।। १६-१२ ।।

इदमद्-य मया लब्ध,-मिमम् प्राप्-स्-ये मनोरथम् ।
इदमस्-तीद-मपि मे, भविष्-यति पुनर्धनम् ।। १६-१३ ।।

असौ मया हतश् शत्रुर्,-हनिष्-ये चाप-रानपि ।
ईश्वरोऽह-महम् भोगी, सिद्-धोऽहम् बलवान्-सुखी ।। १६-१४ ।।

आढ्-योऽभिजन-वानस्मि, कोऽन्-योऽस्ति सदृशो मया ।
यक्ष्-ये दास्-यामि मोदिष्-य, इत्यद्-ज्ञान-विमोहिताहा ।। १६-१५ ।।

अनेक-चित्त-विभ्रान्-ता, मोहजाल-समावृताहा ।
प्रसक्ताह् कामभोगेषु, पतन्-ति नरकेऽशुचौ ।। १६-१६ ।।

आत्मसम्भा-वितास् स्तब्धा, धनमान-मदान्-विताहा ।
यजन्-ते नामयज्ञैस्-ते, दम्भेना-विधिपूर्वकम् ।। १६-१७ ।।

अहंकारम् बलन् दर्पङ्, कामङ् क्रोधम् च संव्-श्रिताहा ।
मामात्-म-परदेहेषुप्, प्रद्-विषन्-तोऽभ्-भ्य-सूयकाहा ।। १६-१८ ।।

तानहन् द्-विषतह् क्रूरान्,-संव्सारेषु नराधमान् ।
क्-क्षिपाम्य-ज-स्रम-शुभा,-नासुरीष्-वेव योनिषु ।। १६-१९ ।।

आसुरीम् योनिमापन्-ना, मूढा जन्मनि जन्मनि ।
माम-प्-प्राप्-यैव कौन्तेय, ततो यान्-त्य-धमाङ् गतिम् ।। १६-२० ।।

त्रिविधन् नरक-स्-स्येदन्, द्वारन् नाशन-मात्-मनहा ।
कामह्-क्रोधस्-तथा लोभस्,-तस्मादे-तत्-त्रयन् त्यजेत् ।। १६-२१ ।।

एतैर्-विमुक्तह् कौन्तेय, तमोद्-वारैस्-त्रिभिर्-नरहा ।
आचरत्-यात्-मनश् श्रेयस्,-ततो याति पराङ् गतिम् ।। १६-२२ ।।

यश् शास्-त्र-विधिमुत्-सृज्-य, वर्तते काम-कारतहा ।
न स सिद्-धिमवाप्-नोति, न सुखन् न पराङ् गतिम् ।। १६-२३ ।।

तस्माच्-छास्-त्रम् प्रमाणन् ते, कार्याकार्य-व्-व्यव-स्-स्थितौ ।
द्-ज्ञात्-वा शास्-त्र-विधानोक्-तङ्, कर्म कर्तुमि-हार्-हसि ।। १६-२४ ।।

ॐ तत्-सदिति
श्रीमद्-भगवद्-गीतासु उपनिषत्-सु ब्रह्-मविद्-यायाम् योगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंव्वादे दैवासुर-सम्पद्-विभाग-योगो नाम षोडशोऽध्यायहा
।। १६ ।।